

Актуальність розробки емульсійних основ для застосування у виготовленні екстемпоральних м'яких лікарських засобів

Половко Н. П., Зуйкіна Є. В.

Кафедра аптечної технології ліків
Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна
zujkina.lizaveta@gmail.com

Актуальність. На сьогоднішній день асортимент основ в аптеках України не в повному обсязі відповідає сучасним вимогам до щодо рівня біодоступності та прояву фармакологічного ефекту від застосування м'яких лікарських форм. З огляду на це, проблема розробки нових основ для мазей, кремів та гелів екстемпорального виробництва є актуальним та затребуваним в умовах відродження екстемпоральної рецептури в Україні.

Тому необхідність розробки емульсійних основ з використанням емульгаторів та емульгуючих сумішей вітчизняного виробництва та впровадження їх в екстемпоральні м'які лікарські засоби, що виготовляються в аптеках, є важливою та, в подальшому, буде сприяти розширенню асортименту ефективних та економічно доступних мазей, кремів та гелів.

Мета: Проведення аналізу екстемпоральних м'яких лікарських форм антимікробної та протигрибкової активності представлених у аптеках України.

Задачі: Виявити основні діючі та добоміжні речовини, що застосовуються при виготовленні мазей, кремів та гелів.

Матеріали та методи. Для огляду екстемпоральних м'яких лікарських форм антимікробної та протигрибкової активності нами були проаналізовані склади ЛЗ у аптеках України, та виділені основні діючі речовини та основи-носії.

Результати та їх обговорення. Як показали дослідження рецептури, здебільшого вітчизняні аптеки використовують ланолін – вазелінові основи. Однак виробничі аптеки за кордоном у переважній більшості застосовують емульсійні основи, за рахунок наявності у них суттєвих переваг у порівнянні з вазеліновими та вазелін-ланоліновими за багатьма параметрами, а саме: сприяння швидкому та більш повному всмоктуванню активних субстанцій, необхідні консистентні та споживчі властивості, здатність не затримувати природний газо- та теплообмін шкіри, гігієнічність та економічна доступність.

Дослідження показали, що найчастіше в якості антимікробних та прогрибкових екстемпоральних м'яких лікарських засобів використовуються левоміцетин, гентаміцин, ципрофлоксацин метилурацил, хлоргексидин, сульфаніламідні препарати, кислота борна.

Виходячи з їх фізико-хімічних властивостей, а саме, будови кристалічної решітки, параметрів розчинності, необхідно розробити склад основи-носія таким чином, щоб забезпечити високий рівень біодоступності діючих речовин, належний терапевтичний ефект, сприяти підвищенню стабільності та пролонгування терміну придатності.[3,4,5]

Висновки. Проаналізовано вітчизняну екстемпоральну рецептуру м'яких лікарських форм антимікотичної та антимікробної дії. Визначено найбільш вживані активні фармацевтичні інгредієнти (АФІ), що застосовуються у складі екстемпоральних мазей, кремів та гелів. Доведено необхідність розробки сучасних емульсійних основ з метою розширення асортименту м'яких лікарських форм аптечного виробництва, підвищення рівня їх терапевтичної дії та подовження термінів придатності .

Список літератури:

1. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» – 2-е вид. – Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. – Т. 3. – 732 с.
2. Стандарт МОЗ України «Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек» СТ-Н МОЗУ 42 – 4.5 : 2015 // За ред. проф. О. І. Тихонова і проф. Т.Г. Ярних. – Київ, 2015. – 109 с. (Затверджено наказом МОЗ України № 398 от 01.07.2015 р.).
3. <https://apteka911.com.ua/shop/ekstemporalnaya-retseptura>
4. http://leda.kharkov.ua/features/production_dep
5. <http://logus.com.ua/medicines/>